7-a JARO, N-o 319

LEIPZIG, 13. / 11. 1930

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS SEMAJNE — REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris 12e. — GVIDANTO: E. Lanti. — SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. — ADMINISTREJO: R. Lerhner, Kolmstrasse 1, Leipzig O 27 (Germanio). — APERAS SEMAJNE

INTERNACIISMO — PATRIOTISMO

Johano Ĵores (Jaurès).

Kiuj provas identigi internaciismon kun sennaciismo, tiuj estas ĉu sinceruloj politike analfabetaj, ĉu konsciaj erarigantoj. Tion plej elokvente pruvas la ĉi suba traduko. Ĝi estas ĉerpita el "La Nova Armeo" de Jores, aperinta unue en 1910 k reeldonita en 1915, post la morto de l' aŭtoro.

En la 560-paĝa verko la subĉapitro, el kiu ni tradukis, surhavas la saman titolon kiel la ĉi-supran. Ni bedaŭras, ke nia malgranda gazeto ne ebligas publikigi la tutan subĉapitron, kiu estas 30-paĝa en grandformata libro. Estis do eble elekti k traduki nur la plej karakterizajn partojn. Ili tamen sufiĉas por plene pruvi, ke la internaciismo, laŭ klarigoj de plej eminenta k aŭtoritata homo, ne celas sennaciigi la mondon. Ni aldiru, ke la opinio de Jores pri tiu demando estas nuntempe ankoraŭ tute ortodoksa inter gvidantoj el la laborista movado. Cetere, estas neneigebla fakto, ke la II-a k III-a Internacioj subtenas la vidpunkton pri neceso de nacia sendependeco. Sekvas el tio, ke la sennaciismo, kiu neas tiun neceson, estas hereza doktrino — kiun SAT neniam celis enprogramigi.

Kvankam Jores estis tre lojala patriotointernaciisto, li tamen estis akre atakata de la francaj ŝovinistoj. Ili ja opiniis, ke la fama oratoro perfidis Francion, parolante sen malamo pri Germanio. Tial iu juna fanatikulo, sugestita de tia agitado kontraŭ Jores, pafmortigis lin en fino de julio 1914. — *Trad.*

. . . La proletaro ne estas ekster la patrio. Kiam, en 1847, Marks k Engels eldiris, en la *Komunista Manifesto*, la faman frazon, tiom ofte ripetatan k ĉiusence uzatan: "La laboristoj ne havas patrion", tio estis nur pasia pikparolo, paradoksa rebato, k cetere maltrafa, al la polemiko de la burĝaj patriotoj, kiuj denuncis la komunismon kiel detruanton al la patrio. Cetere, Marks mem rapidis korekti k limigi la signifon de sia formulo. Li tuj aldonis:

"Sendube la proletaro devas unue konkeri la politikan povon, stariĝi kiel nacia suverena klaso k konsistigi per si mem nacion; k en tiu senco ĝi estas ankoraŭ ligita al iu nacio. Sed ĝi ne estas tiel en la senco de l' burĝaro."

Tio estas sufiĉe malklaraj k vanaj subtilaĵoj. Kiel la proletaro povus konsistigi nacion, se la nacio ne jam ekzistus k se la proletaro ne havus vivantajn rilatojn kun ĝi? Kaj se la *Manifesto* volas nur diri, ke klaso ne havas patrion tiom longe, kiom ĝi ne estas plene mastro super la patrio, tiom longe, kiom ĝi ne konkeris la politikan povon, ĝi devas deklari, rilate al la tuta periodo de l' malnova monarkio, ekde la timema stariĝo de la Komunumoj ĝis la franca Revolucio: "La burĝoj ne havas patrion." Tio estas substitui serion da abstraktaj k nenaturaj revolucioj al la profunda revolucia evoluado tiom ofte k forte difinita de Marks mem. Tio estas sarkasma neado pri la historio mem, k pri tio, kio estas originala k forta en la marksista dialektiko. Tio estas la ideo oferita al la pikparolo . . .

. . . Per senkompata malamo Marks persekutis la rusan carismon, kiu estis, dum la eŭropa krizo el 1848, la granda forto de la kontraŭrevolucio. Li petegis al la angla popolo k al la angla registaro, dum la okazaĵoj en Krimeo, ke ĝi nepre kontraŭstaru al Rusio k li esperis, ke la falo de l' moskva giganto estos la signalo por demokrata k revolucia renoviĝo. Ĉu la indiferento de l' proletaro al la patrioj ne liverus Eŭropon al la kozakoj? Sed se la proletaro el Okcidento estis vokata por defendi, krom la sendependeco de la demokrataj nacioj, sian propran agadliberon k siajn priestontajn ŝancojn, tio signifas, ke ĝi havis interesojn en la patrio; tio signifas, ke estis absurde k danĝere diri: la proletoj ne havas patrion. Ili estus ĵetitaj, kiel elradikigita herbo, al ĉiuj fluoj de la reakcia perforto.

Tial Marks estis tiel konvinkita, ke la tuto de l' germana mondo estis necesa por la eŭropa civilizo k por la posta progreso de l' socialismo, ke en 1859 li vidis kun malfido la intervenon de Napoleono la III en Italio kontraŭ la aŭstrian superregadon. Li timis, kiel atestas liaj leteroj al Lasal, ke Napoleono, post kiam li estos malfortiginta la germanismon ĉe la rivero Po, kun preteksto kunhelpi la italan sendependiĝon, revenos ĝin kontraŭbatali ĉe la Rejno k remeti Germanion sub kuratorecon . . . Tio estis ĉe Marks profunde nacieca zorgo, ligita kun antaŭzorgoj pri la libero de Eŭropo minacata de la Bonaparta diktatoreco k pri la kresko de l' proletaro. Restis do nenio el la frazo en la *Manifesto* krom plia ekzemplo pri sarkasma troigemo k polemikaj rikanoj, kiuj estis la malvirto de vigla intelekto, cetere turmentita, malgraŭ ĝia aroganta decideco, de nesolveblaj kontraŭdiroj. Laŭgrade kiel la demokratioj malvolviĝas k kiel la nacioj stariĝas, la pasio de l' proletaro nature sin direktas al aliaj objektoj. Novaj problemoj ekstaras. Necesas kompletige aliigi la politikan demokration en socian demokration. Necesas inokuli la aŭtonomajn patriojn per internacieca spirito k certigi en la universala paco, per la interkonsentita penado de l' laboristoj el ĉiuj landoj la evoluadon de la socia justo. Sed la demokratio k la nacio restas la esencaj k fundamentaj kondiĉoj por ĉiu posta k supera kreado . . .

. . . Laŭgrade kiel la homoj progresas k kleriĝas, aperas la neceso liberigi ĉiun patrion el la klasoj, el la kastoj por fari el ĝi, per la svereneco de l'

laboro, la aferon de ĉiuj. Aperas ankaŭ la neceso aboli en la internacia kampo la naturan[1] staton, submeti la naciojn en iliaj reciprokaj rilatoj al juraj reguloj, sankciitaj per la aktiva interkonsento de ĉiuj civilizitaj popoloj.

Sed tiu nacia k internacia aliiĝo de la patrioj estas ebla nur, se ĉiu homo, kiu portas en si la novan ideon, agas en sia patrio k sur sian patrion. Per la espero, per la komuna k koncentrigita agado, ĉiuj proletoj, ĉiuj homoj ŝatantaj la socian juston k la internacian pacon apartenas antaŭe al la sama homara patrio, al la universala patrio de la liberigita laboro k reamikiĝintaj nacioj. Sed tiun altan idealon ili ne projekcias en la malplenajon. Ili povas ĝin efektivigi nur en la aŭtonoma nacio, laŭ metodoj por agado k batalo, kiujn sugestas aŭ trudas la historio de ĉiu lando, per la elementoj liveritaj de ĉiu nacia substanco.

Kiam oni diras, ke la socia k internacia revolucio neniigas la patriojn, kion tio signifas? Ĉu oni pretendas, ke la aliiĝo de socio devas okazi el ekstere k per ekstera perforto? Tio estus neado pri la tuta socialista ideo, kiu asertas, ke nova socio povas ekstari nur, se ties elementoj estis preparitaj de la nuna socio. Sekve, la revolucia, internacia, universala agado surhavos la markon de ĉiuj naciaj realaĵoj. Ĝi havos por kontraŭbatali en ĉiu lando apartajn malfacilaĵojn, ĝi havos en ĉiu lando, por kontraŭbatali tiujn malfacilaĵojn, apartajn rimedojn, la proprajn fortojn el la nacia historio, el la nacia propra spirito... La socialismo ne apartigas sin de la vivo, ĝi ne apartigas sin de la nacio. Ĝi ne forlasas la patrion; ĝi utiligas al si la patrion mem por ĝin aliigi k pligrandigi...

... Kiam iu revolucia sindikatisto ĉe la lastatempe okazinta kongreso en Tuluz (france: Toulouse) ekkrias: For la patrioj! Vivu la universala patrio! li ne deziresprimas la malaperigon, la neniigon al la patrioj en grandegan mezbonaĵon, en kiu la karakteroj k la spiritoj perdus sian reliefon k koloron. Tiom malpli li deziresprimas la forgluton de la patrioj en grandegan sklavecon, la servutiĝon de ĉiuj patrioj al la patrio la plej bruta k la homan unueciĝon per la unuiĝo de grandega militismo. Kriante: For la patrioj! li krias: For la egoismo k la antagonismo de la patrioj! For la ŝovinismaj antaŭjuĝoj k la blindaj malamoj! For la fratmortigaj militoj! For la patrioj el subpremo k detruo! Li vokas tutkore al la universa patrio de la liberaj laboristoj, de la sendependaj k amikaj nacioj...

[1] Kontraste al la civiliza stato. Klarigo de la *Trad.*

... Tial en *ĉiuj siaj kongresoj*[1], la laborista k socialista Internacio memorigas al la proletoj el ĉiuj landoj pri la duobla k nedisigebla devo pluigi la pacon, per ĉiuj rimedoj, kiujn ili disponas, k protekti la *sendependecon de ĉiuj nacioj*[1]...

... Ke la duobla tasko batali, eĉ revolucie, kontraŭ la militon k protekti en la batalo la *sendependecon de la nacioj*[1] estas tiom malfacila kiom grandioza, tion scias la proletoj. La klaso, kiu prenas sur sin tiun gloran k gravegan respondecon, devigas sin mem al grandega penado el edukado, el organizado, el lerto k heroeco. Ĝi naive ne pretendas fermi antaŭe en bone ekvilibran formulon tumultajn okazojn. Abstrakta skemo ne sufiĉas por gvidi la homojn en tiuj konfuzaj k teruraj krizoj. Sed tio estas certa, ke la malcedema volo de la Internacio estas, ke neniu patrio suferu en sia aŭtonomo... La sendependeco de la nacioj havas en la Internacio sian plej altan garantion; en la sendependaj nacioj la Internacio havas siajn plej potencajn k plej noblajn organojn. Oni povus preskaŭ diri: iom da internaciismo malinklinigas al la patrio; multe da internaciismo inklinigas al ĝi. Iom da patriotismo malinklinigas al la Internacio; multe da patriotismo inklinigas al ĝi...[1]

Esperantigis *Herezulo.*

[1] La substreko estas nia. — *Trad.*

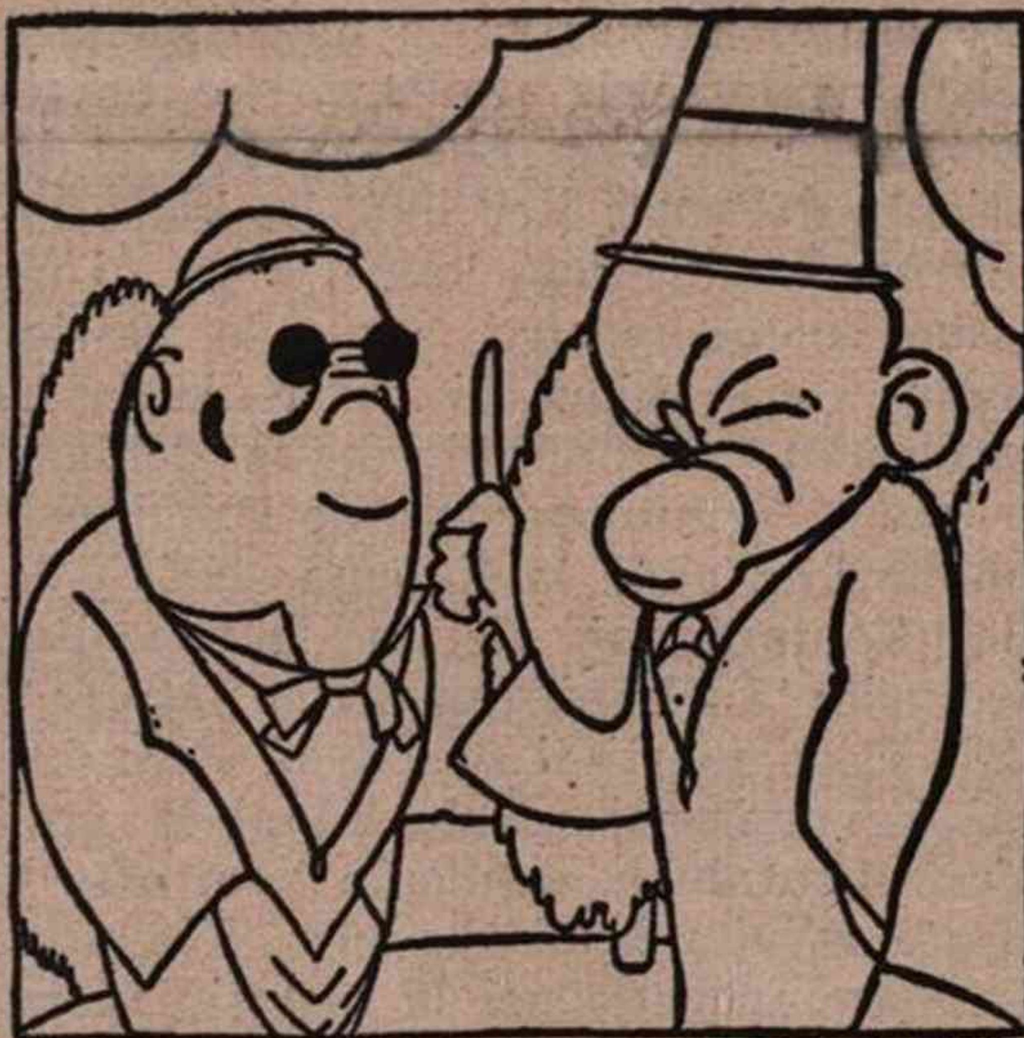
[1] Varianto: Iom da internaciismo malfortigas la patriotismon; multe da internaciismo plifortigas ĝin. Iom da patriotismo malfortigas la internaciismon; multe da patriotismo plifortigas ĝin.

SCIIGOJ EL TERASO (TERRASSA)[1]

La situacio de l' sindikatismo

Delonge oni klopodas reorganizi la Unuecan Sindikaton en siaj diversaj sekcioj; tamen tio ne progresas rapide. La organiza komitato, kies plimulto konsistas el neseriozuloj, ne havas la sufiĉan konfidon de l' laboristaro; ankaŭ ili provas porti la tendencan batalon en la sindikatojn. Pro enŝovo de la anarkista tendenco, la komunistoj malaprobas ilian konduton. La anarkistaj sindikatistoj kun aliaj eksigitaj respublikanoj el "Respublika Frateco" (Popoldomo) laboras sekrete por disigi k forteni la nekonsciajn proletojn de l' sindikato, anstataŭ labori por envicigo de ĉiuj laboristoj en unueca proleta fronto k por sendependeco de l' Unueca Sindikato de iu ajn proleta tendenco aŭ partio. La Sindikato devus esti nur ekonomia institucio, kiel antaŭe estis la revolucia sindikatismo. Pro ĉi tiu ĉefa kaŭzo la reorganizado ne finiĝas. En la tago, kiam mi verkas ĉi tiujn liniojn, finfine refondiĝis la Fabrika Teksa Sindikato, kiu estas ĉefparto de l' Unueca Sindikato aliĝita al C.N.T. (Konfederacio Nacia de Laboro).

Hispana politiko

— Ĉu vi kredas, ke la cenzuro daŭros?
— Ne ŝancelu ni la instituciojn, mia kara, kiuj helpas "konservi" la landon.

Sed pro tiu prokrasto k la malordo ĉe la Terasa laboristaro la burĝaro kuraĝas pli k pli ekspluati: en multaj industriaj branĉoj la manlaboristo ricevas nur 35 pesetojn semajne por 48-hora laboro, anstataŭ 50, kiel regule estas fiksita la minimumo por simplaj laboristoj.

La politika agitado

Okazis en Popoldomo grandega publika kunveno, kiu estis organizita de Maldekstra Respublika Junularo. La granda festsalono estis plenplena je homoj, same la kafejo k ĝardeno apudaj, en kiuj estis starigitaj laŭtparoliloj; sume ĉeestis 5—6000 personoj. Ĉiuj entuziasme aŭskultis la revolucispiritajn paroladojn. Plej aplaŭditaj estis *Ventura Gasol*, fama revoluciema poeto, kiu salutis en la nomo de Kataluna Ŝtato, en la nomo de la kataluna ĉefgvidanto Francisko Marcia, kiu estas forpelita el Barcelono k ekzilita al Bruselo. Gasol parolis unuafoje politike antaŭ la publiko post sia ekzilo; emociite li diris frazojn de revoluciema sentemo, alvokante prepari la renverson de l' monarkio. La ĉeestantaro freneze aplaŭdegis. Poste parolis K-do Kompanjs (*Companys*), kiu diris i. a., ke la hispana reĝo kiel ido de Burbona familio estas fremdulo, kiu rompis, je kio li cere-

[1] Urbeto proksime de Barcelono, hispanlingve: *Tarrassa.*

KUN TIU ĈI NUMERO ESTAS EKSPEDATA "LA LERNANTO"

monie juris kiel reĝo, la Konstitucion; ke tial la reĝo ne estas reĝo, nek la registaro hodiaŭ estas registaro, nek la provincestro — provincestro ktp. Sekret-policisto aŭdinte tion ordonis al la oratoro fini la paroladon k sekvi al policejo. Sed la tuta amaso defendis la parolinton k kriante "Morton al la reĝo! Vivu la Revolucio!" ĝi minacis la polic-provokiston.

Kelkajn tagojn poste Kompanjs, Pestanja k multaj aliaj estis arestataj; oni ne povis kapti *Gasol,* ĉar li jam kaŝis sin. La policistaro traveturas la stratojn per kirasaŭtomobiloj kun maŝinpafiloj. Tamen la diktatoro Berenger asertas, ke ni iras al normala stato. Kompreneble tiu persono estas ludilo en la manoj de l' absolutisma fireĝo Alfonso XIII, kiu estos la lasta hispana reĝo, esperenble senkapigota.

Esperantismo

La movado disvastiĝas iom kontentige ĉe la neŭtraluloj; ili gvidas preskaŭ tri kvaronojn; nur unu kvarono da esperantistoj apartenas al SAT. Tamen ni lab. esp-istoj faras fruktodonan propagandon k pensas, ke la estonto pli favoros nian klasmovadon k nutros niajn malfortajn ĉelojn. En Teraso estas preskaŭ 300 esp-istoj, plejmulte izoluloj, nur 4 SAT-anoj. Mi apartenas al Respublika Societo "Frateco", al ĝia Kultura, Esperanta Fako k kontraŭstaras en ĝi al indiferento kontraŭ esp-o (la nuna komitato de l' societo ne interesiĝas pri nia movado). Baldaŭ fondota Centro por Sociaj Studoj helpos al nia afero. K-do 15 553 gvidas du kursojn en neŭtralaj societoj, sed mi varme rekomendis al li SAT-anigi siajn lernantojn. *15 042.*

FERNANDO DIAZ DE MENDOZA

La 21-an de oktobro mortis en Vigo la fama aktoro Diaz de Mendoza, naskita de nobela familio, kiu, kvankam li lernis kun samaltranguloj, interesiĝis pri la proleta vivo. Kiam li estis knabo, li ludis gracie k seninterese teatrajn komediojn, eble nepensante, ke post kelka tempo li estos unu el la plej bonaj k kapablaj aktoroj. Lia emo al teatro kondukis lin al Madrido. Tie, kie oni ludis antaŭ la nobelaro belajn, senriproĉajn komediojn, li estis prezentata al la ĉefaktoro k baldaŭ ludis mem rolon.

Pasis sufiĉe da tempo; lia famo kreskis; sed li jam ne plu estis nobelo, li estis nur la aktoro Diaz de Mendoza. Edziĝinte kun la tiama plej talenta aktorino hispania, *Mario Guerrero,* li prezentis kun ŝi multajn dramojn k komediojn. Ili estis la preferatoj de l' nobelaro, de l' burĝaro k ankaŭ de la laborista amaso. Estis luksaj, senriproĉaj komedioj por riĉulinoj, kiujn ili prezentis. Tiel ili gajnis multe da mono, kiun ili elspezis helpante aktorojn ne-samsukcesajn. Tiu paro prezentis kuraĝe en plej luksaj teatroj laboristajn batalojn, laboristan mizeron ktp., montrante al la burĝaro ĉion, kion ĝi faris. Ili prezentis la bestan mizervivon de l' homoj por hontigi la riĉularon.

Nun alia fakto okazinta en multaj urboj: prezentinte komediojn en la ĉefa teatro, iutage ili aperigis afiŝon, dirantan, ke ili ne donos prezenton morgaŭ, k samtempe en la popola domo afiŝo anoncis, ke la geaktoroj Guerrero-Mendoza *senpage* prezentos faman laboristan verkon (*Daniel, Juan Jose* k. a.). Tiel agante ili akiris al si la amon k estimon de l' popolo. Ili kutimiĝis viziti en ĉiu urbo la popolan domon k ŝatis paroli kun la proletoj. Kvankam Diaz laboris senĉese pli ol 40 jarojn, li nun mortis neriĉa, — pruvo, kiu ankaŭ lin honorigas. Kun lia morto la hispana proletaro perdas karan aktoron, kiun ĝi defendis kontraŭ la burĝaro.

José Carnicer (11 580).

Ne deŝiritaj de nia movado

estos la sovetiaj K-doj, se vi helpos al ili plue aboni al "S-ulo"! Estu certa pri ilia dankemo! *Pagu* *help-abonon* al la

ADMINISTREJO EN LEIPZIG!

LETERO EL BULGARIO

Burĝaj gazetoj gloras la ordon, la bonan administracion k la grandan "kulturon" en Bulgario. Sed la laborista popolo sub la tie regantaj metodoj travivis k travivas nigrajn tagojn. 25 mil laboristoj k kamparanoj sume estis mortigitaj de la faŝismo, miloj devigitaj forlasi Bulgarion pro timo je morto, aliaj miloj estas en malliberejoj. La laborista klaso ne havas eblon defendi siajn interesojn k konstrui siajn klasajn organizojn. Sendependaj sindikatoj k lab. partio ne povas libere agiti. Dekoj da kunvenoj estis malpermesataj de l' polico k multaj personoj arestiĝis, ĉar ili ne volis forlasi la kunvenojn. Ankaŭ liberaj strikoj k batalo por plibonigo de l' vivkondiĉoj ne povas okazi. Ekzistas tre belaj leĝoj en Bulgario, sed bedaŭrinde ili estas nur surpaperaj. La 8-hora labortago estas malofta; plej multaj laboras 9—10 horojn.

Nuntempe en Bulgario estas proksimume 100 mil senlaboruloj, kiuj ricevas nenian subvencion, ĉu ŝtatan aŭ labor-oficejan. La laborsezono daŭras 8 monatojn, de aprilo ĝis oktobro; ofte tamen laborokazo troviĝas nur dum 6—7 monatoj. Senlaborulajn manifestaciojn dispelas la policistaro, helpate de l' fajrobrigado.

Antaŭ kelkaj semajnoj estis proceso en urbo Rustenkie kontraŭ laboristoj pro politikaj motivoj. Dum tiu tempo la urbo estis plena de alvokoj protestantaj kontraŭ la proceso, k montriĝis ruĝaj standardoj en diversaj lokoj de l' urbo, eĉ sur la militista klubejo.

Burĝaj sciencistoj k verkistoj klopodas en la servo al la registaro (kontraŭ bona pago) konvinki la laboristaron pri la neceso de l' nuna ordo. Altrangaj ŝtatoficistoj estas bone pagataj: la komunumestro de Sofio, samtempe prezidanto de minejo "Pernik", ricevas sume 50 mil levojn monate, dum malaltranga oficisto ricevas 1500 ĝis 2000 l. (100 levoj = ĉ. 0,75 dol.).

Sekve de la nun reganta politika k ekonomia krizo la bulgara popolo estas tiom malriĉa, ke eĉ ĝi ne plu povas pagi impostojn. La financministerio ne ricevante monon ordonis konfiskon al objektoj. Miloj da vilaĝanoj tiel devis lasi al la impostprenisto meblojn, kaldronojn, litojn k brutojn.

Okaze de edziĝfesto de l' bulgara reĝo kun itala princino la registaro faris grandegajn elspezojn. Ĉiuj stacidomoj en Sofio estas renovigitaj, same la vaporŝipo "Verdinont". Ĉiuj domoj k butikoj en Sofio devis esti ornamataj per italaj k bulgaraj flagoj. Ĉiuj stratbutiketoj devis malaperi. Ĉiuj domoj, kiuj ne havis belan aspekton, devis esti kolorataj. Malobeantojn minacis monpuno k aresto. Jen nova malfeliĉo por la malriĉuloj!

La polico estas en Bulgario la plej prizorgata k grava institucio. Ĝi povas fari, kion ĝi volas. Tiel aperis en la Plovdiva gazeto "Pabeda" de 18. oktobro ĉi-jare artikolo pri polica batado, arbitra arestado k turmentado al du geedzoj, kiuj iris vespere al stacidomo. La edzino estis perfortata de 14 policanoj en la regiona policejo de Pozarĝiko. Alia vojaĝantino estis perfortata nur de tri policanoj pro ruza elturnigo; nome ŝi diris, ke ŝi estas tuberkuloza. Certe tiaj neleĝaj agoj de ĝendarmoj k policanoj estas senpunaj k tiuj uloj havas plenan agliberon.

Nun, kiam italaj k bulgaraj gazetoj estas plenaj de reciprokaj laŭdoj pri la du popoloj, necesas fingromontri al tiaj faktoj; la popolo cetere bone memoros pri ili, kiam venos la horo de l' venĝo. *Bulgariano.*

LA POLITIKA SITUACIO EN AŬSTRIO

Post la militfino stariĝis ankaŭ en Aŭstrio respubliko kun konstitucio, kies ĉefa leĝo diras: "Tutpova estas popola decido". La renverso, kiu detruis la iaman monarkion, donis al la popolo plenan decidpovon pri la regformo. La burĝaro estis senpova kontraŭ la indignitaj popolamasoj, kontraŭ la soldatoj venintaj de la frontoj. Tiam estis la socialista partio, kiu havis simpation inter la amasoj k apogon por starigi tiom da ordo, ke ne okazu ĥaosaj interbataloj k fina plena pereo de l' tuta ŝtato. Terura malsatego regis en lando, kiu devas, por sin nutri, importi du trionojn de la nutraĵoj. Sen sanga batalo okazis la revolucio. La imperiestro estis forpelata, la aristokratio nuligata k ĝenerala, sekreta balotrajto estis la bazo por "popola memregado" — demokratio.

Bedaŭrinde demokratio ne nur estas bazo por spirita evoluo, sed plej ofte ankaŭ fundamento por demagogoj, por fipolitikistoj, atingi la estrecon super la popolo. Kiam la popolo ankoraŭ furiozis pro sia mizerstato, kiam la burĝaro timis bolŝevikan alfluegon, sinjoro Sajpel *(Seipel)*, ĉefo de l' kristansociala partio, aprobis la demokration. Sed kiam la revolucia ondo haltis, komenciĝis la jezuita intriga demagogio en Aŭstrio. La socialistoj sukcesis soci-politike en la unuaj jaroj, precipe en Vieno, per konstruado de loĝdomoj, higienaj, kulturaj ktp. institucioj. Ili sukcesis plibonigi la laboristajn rajtojn en diversaj fakgrupoj, kiuj estis k restis bone organizitaj, ekz. la fervojistoj. Ili regadis kune kun la kristansociala partio ĝis aŭtuno de 1920. Estis ŝajna laborist-kamparana registaro, ĉar kamparanoj estas ĉefaj membroj de l' "nigra partio". Poste regis ĉefe nur la kristanoj kun aliaj

La domego Lindenhof, unu el la imponaj loĝdomegoj de la komunumo Vieno

pli malgrandaj burĝaj partioj. Tiel la burĝaro povis plifortigi sian politikan povon. Anstataŭ socipolitika antaŭenmarŝo, okazis halto, escepte en Vieno, havanta laŭ konstitucio Liglandajn impostrajtojn; ĝi restis la sola ruĝa insulo en la pli k pli "nigriĝanta" Aŭstrio, k nevenkebla fortikaĵo de l' laboristaro.

Sekvis jaroj de inflacio (ĝis 1922). Jen venis la "savanto de l' patrio", s-ro Sajpel. Li ricevis prunte de internacia bankistaro kelkcent milionojn da frankoj. Kompreneble li eluzis sian famon de "savinto" por politikaj celoj. La socialistoj, kiuj kontraŭis la prunteprenon, dirante, ke radikala imposto al grandaj monposedantoj havigus la saman rezulton, ne sukcesis en sia kontraŭstaro. Tra marĉo financa estis gvidata la popolo de tiu tempo (spekulado je franca franko, bankoskandaloj ktp.). Dume la laboristaro vivis mizere. Impostoj premantaj ĉefe la popolon, kreskis; senlaboreco pligrandiĝis; financkontrolisto de l' internacia bankistaro devigis eksigi kelkcentojn da ŝtataj, fervojaj k. a. oficistoj. Anstataŭ demokratio — regado de l' plutokratoj, de l' kapitalismo.

En tiu situacio troviĝas nun Aŭstrio. Jam depost 3 jaroj regas faŝismemo. Depost la malfeliĉa julio 1927 Aŭstrio staris antaŭ la akra interpuŝiĝo de l' diversaj tendencoj. Sajpel, vidante, ke li sensukcese laŭ demokrata maniero batalas, fariĝis favoranto de l' faŝismo, protektanto de ĉiu agado, kiu malebligas alvenon al povo de socialistoj.

En sekvonta artikolo mi pritraktos la lastdatajn konsekvencojn de l' orientiĝo registara al la faŝisma flanko.

Al. Ramŝak.

Por pruvi mian fidon al SAT k ĝin helpi iomete, mi jam nun pagas mian aktivan kotizon por 1931.

(8094)

Memoro je la 15-a de julio en Vieno

(Daŭrigo. Vidu n-ojn 312 3'3 315, 316, 317, 318)

Okazis ankaŭ, ke la polico, *ĉiam senaverte,* faris longdaŭran, persekutan pelĉason, ĉiam *dumdum*-pafante. Mi konas okazon, ke K-dino, honesta, trankvila, pacema, kiu tute orde iris kun aliaj gelaboristoj el la laborejo al Ringstrato, estis en homamaso, kiu estis senĉese pelata per *dumdum*-pafanta fipolicanaro de la Justecpalaco ĝis preĝejo en *Burggase.* Tiu estas vojo, kiun tre malrapide oni trairas dum dek minutoj! Nur hazarde la K-dino ne estis trafita, k penplene k peze spirante pro spasma mortoteruro ŝi deflankiĝis en straton kontraŭ la preĝejo aŭ proksime de tie k fine, senpova k elĉerpita, ŝi feliĉe estis ekster danĝero.

Oni komparu tiun nebezonan senavertan murdadon kun la sinteno, kiun la polico aŭ la militistaro observas en aliaj landoj, antaŭ ol ili pafas. En la iama aŭstro-hungara monarkio ekzistis pri tio tre precizaj k severaj instrukcioj. Estis dirite, ke la fajfado k hurlado, kiujn la manifestaciantoj ĉe malordoj kutimas enscenigi, neniel devas esti kaŭzo por ekpafo. Eĉ ĉe efektivaj atakoj de la manifestaciantoj, kiel ŝtonjetado, esprimas tiu instrukcio, ke oni ne rajtas tuj pafi, sed devas unue pafi en la aeron averte. Simpla "fi"-voko, kiu certe ne sonas agrable, sed neniel doloras, vundas aŭ mortigas, estis de la viena polico ofte respondata per tuja *senaverta* ekpafo.

Mi citu ekzemplon de persona sperto antaŭmilita en Italio: Sur grandega placo homoj rifuzis obei la postulon de l' karabenuloj reiri. La amaso terure fajfis, hurlis, fi-kriis. La karabenuloj trifoje mallonge blovis en trumpeton. La amaso ankoraŭ ne obeis. La soldatoj ankaŭ nun *ne* pafis. Ili plektis la brakojn boksmaniere k, ne boksante aŭ batante, simple antaŭen kuris forŝovante la homojn. Tiuj tuj komprenis, rekuris k ne plu kontraŭstaris. La 15-an de julio 1927 la viena polico pafis ĉe tiaj k eĉ malpli gravaj okazoj.

Nur kronike mi mencias, ke de la 16-a posttagmeze ĝis la 18-a noktomeze estis ĝenerala trafika striko en tuta Aŭstrio.

La kanceliero Sajpel *(Seipel)* diris en la parlamentejo, parolante pri la viktimoj de l' 15-a de julio: "Postulu nenion de la parlamento k de l' registaro, kio ŝajnas *milda* por la viktimoj k kulpuloj en la tagoj de l' fatalo... firmaj ni volas esti." Sekve de tiuj vortoj multaj miloj da katolikoj eksiĝis la eklezion.

Sed tio ne estis ankoraŭ ĉio, kion da malbono faris la diservanto, la prelato Sajpel. En publika alvoko algluita strate la 18-an de julio, Sajpel asertis mensoge inter aliaj malveraĵoj, ke la manifestaciantoj kunportis benzinon, per kiu ili ekbruligis la Justecpalacon. La polico siavice asertis, ke la manifestaciantoj elrabis benzinan deponejon antaŭ la Justecpalaco. Plie la polico rakontis, ke la elektrolaboristoj jam venis al la manifestacio kun ferostangoj k krampoj k estis en armitaj veturiloj.

Esploroj rezultigis, ke eĉ ne unu sola guto da benzino mankis ĉe la deponejo k la direkcio de la elektrejo komunuma deklaris, ke la tuta veturilaro k ilaro estis kompleta dum la tempo de l' manifestacio.

LA KLASBATALO TRA LA MONDO

Elementa lernejo k proletaro en Polio

La influo de l' pastraro je la lernejoj en Polio estas certigita per tio, ke la instruministerio nomiĝas: Ministerio de Religiaj Konfesoj (je unua loko!) k Publika Klerigo. Tiel principe diversaj du fakoj estas kunigitaj. Laŭ cirkulero de ministro Dobrucki instruisto ne rajtas paroli pri siaj politikaj konvinkoj por ne "enfali la idean konflikton almenaŭ kontraŭ parto de socio". Principe ekzistas la sepjara lernejo (vere nur sur papero) k okjara mezlernejo (gimnazio). Devus laŭprograme interkonsenti la 5-a, 6-a k 7-a klasoj de elementa lernejo kun la 1-a, 2-a k 3-a klasoj de mezlernejo. Sed por malfaciligi eniron al gimnazio de prolet-infanoj, la lernplanoj en la superaj klasoj de l' popollernejoj diferencas de tiuj en la unuaj gimnaziklasoj, k la ekzameno post 7-jara elementa lernado ĉiam favoras la burĝinfanojn. Nur 58% da lernejoj posedas siajn proprajn konstruojn, k eĉ ĉe ĉi lastaj okazas, ke por 70 infanoj estas lernejsalono 8½-kvadratmetra, dum la leĝo postulas 54 kv. m.! Por elkonstrui ĉiujn necesajn konstruojn por popollernejoj (inkluzive loĝejoj por geinstruistaro) oni devus dum 12 jaroj elspezi 343 milionojn da zlotoj jare. Dum la pastraro ricevis monaldonon de 22½% al siaj salajroj, la instruisto perlaboras malsat-salajron (proks. 200 zl.[1] monate). Ne nur inter proletidoj en elementlernejoj oni mortigas la klerigon, sed ankaŭ en universitatoj. Malriĉaj studentoj ne povas pagi la postulatan monsumon ĉe universitatoj.
K. K.

[1] 1 zloto = ĉ. 0.10 dol.

Eduklaboro ĉe anglaj kooperativoj

Por junaj kooperativanoj okazas diversaj vesperaj aranĝoj, precipe pri vendarto k. a. temoj, en sudanglaj urboj, kiuj estas bone vizititaj en Bornemaŭs *(Bournemouth)*, dum en kelkaj urboj kiel Saŭshempt'n *(Southampton)* k Portsm's *(Portsmouth)* estas malfacile allogi pli junajn anojn ĉeesti. En kelkaj pli grandaj urboj oni forpermesas junulojn por ĉeesti la tagkursojn. Al sukcese studintaj oni permesas ĉeesti 9-monatajn senpagajn kursojn ĉe kooperativa kolegio, ankaŭ semajn-kurson ĉe somerlernejo. Por plenaĝuloj k junuloj ekzistas apartaj someraj lernejoj. Infankursoj montriĝis tre popularaj (por 8—12-jaruloj). La kursoj celas inspiri la kooperativajn idealojn al la infanoj, vekante intereson per agrabla metodo kunliganta ludon kun instruo. Virinsekcioj celas iniciati novan sociordon, en kiu kooperado anstataŭos kapitalismon.

La "Arbarspertula Frataro" *(Woodcraft Fellowship)*, kiu provizas amuzon k instruon al gejunuloj maturiĝantaj, estas iom komparebla kun la skolta movado, sed kun kooperativaj idealoj.
M. Upsdale (8044).

Pli forte
aŭdiĝus la voĉo de via gazeto tra la mondo, se ĝi denove povus aperi en amplekso de *12 paĝoj!* Por tion atingi, estu aktivulo en la varbado de abonantoj!

Forigo de ruĝa propagando en usona altlernejo

La plej granda altlernejo en la mondo estas la "New Utrecht High School" en Usono kun 10 mil lernantoj, kiuj troviĝas en ĉefdomo k diversaj krom-domoj. La honor-ama ĉefo, d-o Poter *(Potter)*, estas fifama pro sia parademo. La arĝentaj tasoj gajnitaj en sportkonkuroj kun aliaj altlernejoj de la lerneja sportularo ornamas lian ofican ĉambron. Bona okazo por gajni fifamon estis ekfrapo kontraŭ Historia Klubo, fondita de studantoj, kiuj kunvenis en siaj liberhoroj por studi k diskuti historion. Estas komunistaj k socialistaj gelernantoj, kiujn ne kontentigis la historio nevera k bigota oficiale instruata al ili. D-o Poter likvidis la klubon k akiris la deziratan famiĝon, ĉar la granda Novjorka *Tempo (New York Times)* presigis duonkolonon pri la okazo.
Ben Odinov (13 268).

Granda luksa hotelo

estis konstruata en Kemnic *(Chemnitz)*, Germanio. Kiel kutime dum la malferma festo kunestis multaj riĉuloj. Nekutime estis, ke policistoj kun fusiloj devis zorgi, por ke ekstere ne okazu amasiĝo de homoj; sed komprenebla fariĝas tio, se oni pripensas, ke en nia urbo pli ol 40 mil personoj vane serĉas laboron.
(Zehrer.)

Pli ol naŭdek personoj el la manifestaciantoj estis murditaj de la fipolicanoj k nur 4 el ĉi lastaj mortis. Proksimume mil manifestaciantoj estis vunditaj, inter ili multaj kripligitaj por la tuta vivo. La vundoj estis teruraj pro la efiko disŝireganta de la *dumdum*-pafaĵoj. Denova pruvo pri la polica kvalito estas la fakto, ke policanoj protokole deklaris ĉe la socialdemokrata partio, ke ĉe la disdonado de l' *dumdum*-kartoĉoj ili atentigis siajn ĉefojn pri tiu cirkonstanco petante forigon de tiu municio k anstataŭigon per normala. La policaj estroj rifuzis tion fari.

Kvankam la policanoj parolis pri kelkcentoj da vunditoj (ili citis nombron inter 400 k 600 proksimume), eĉ ne unu sola el tiuj vunditoj mortis k eĉ ne pri unu sola estis komunikite, ke li suferis daŭran, gravan konsekvencon de l' asertitaj vundoj.

919 personoj estis denuncitaj de la polico al la estraro k 317 el tiuj devis esti liberigataj. Oni tenis la homojn kelkajn tagojn en arestostato, poste ili estis 4 ĝis 7 semajnojn en ekzamena aresto, ĝis oni fine demand-esploris ilin en la juĝejo. Speciale fian sintenon la polico montris, ŝajnigante la arestitojn krimuloj *longan tempon antaŭ la juĝo*, publikigante en la burĝa gazetaro la ekzaktajn, detalajn personindikojn k adreson de la homoj. Ĉe antaŭ-punitoj, la polico detale citis tion *krome*.

Oni pripensu tiun neesprimeblan fiagon polican: Multaj el tiuj homoj devis esti liberigataj kiel absolute senkulpaj; tamen ilia pripersona indiko aperis en la gazetaro. Se la labordoninto (mastro) vidis la homojn kvalifikitaj kiel krimuloj aŭ kvazaŭkrimuloj, ĉi tiuj riskis maldungon, ĉar facile iu entreprenisto, kiu estis ema dungi ilin, leginte tiajn detalojn en la gazeto diris: Vi ja ankaŭ estas unu el tiuj de la 15-a de julio, k pro tio eble rifuzis doni laboron.

Oni devas scii, ke eĉ la "antaŭpunoj" ofte okazis pro bagateloj, ĉar en Aŭstrio oni ofte konsideris k parte ankoraŭ nun konsideras kiel "antaŭpunon" tute ridindan aferon kiel piedpilkludon de stratbuboj en nepermesita loko, kien hazarde venis policano k notis la nomon. Tian ridindan aferon multaj homoj en Aŭstrio, almenaŭ antaŭ la milito, trenis k se mi ne eraras, ankoraŭ nun trenas kun si dum la tuta vivo kiel baron en la ekzisto. Se ekzemple tia homo petas pri koncesio, la rajto praktiki metion aŭ iun negocon, kiel kafejon ktp., oni konstatas: Vi estas antaŭpunita; ni bedaŭras ne povi doni al vi la koncesion. — Sed la apogeo de l' fieco tiurilate estas, ke *la polico publikigis tiujn indikojn kun antaŭpunoj ankaŭ pri la mortintoj, pli ĝuste dirite — murditoj.*
(Daŭrigota.)

SE MI ESTUS RIĈULO . . . ?

Se mi estus tiom riĉa kiel ekz. Morgan aŭ iu alia mondfama riĉegulo, tiam mi provus ĉiam pliriĉiĝi, mi penus regi la mondon. Mi aĉetus ŝtal-, margarin- k aliajn profitdonajn fabrikojn. Petrol- k nafto-fontojn mi ekspluatus. Kiam unu lando ne volas agi laŭ mia volo, tiam mi retirus mian monon; sekve kreskus senlaboreco en tiu lando; tiam ektimus la *et*-ekspluatistoj antaŭ la kreskanta senlaborula armeo. Kie mi trovus landon ankoraŭ ne ekspluatitan de mi, tie mi ekbatalus per mia mono. Mi ne timus la laboristaron, ĉar ĝi ne scias, el kio konsistas la potenco de la mono. Mi nur iomete timas la aliajn riĉegulojn, sed ne multe, ĉar ili certe ne klerigos la laboristaron. Registarojn k partiestrojn mi ankaŭ ne multe timus, ĉar ili en propra intereso helpas deflankigi la atenton de la popoloj. Se la laboristoj prenus pafilojn, tiam mi ridetus, ĉar ili ja ne scias, ke per pafiloj oni nur povas mortigi kelkajn riĉulojn, sed ne forigi monon. Fakte mi bedaŭras ĉiun laboriston, kiu en iu angulo de la mondo mortpafas alian same malriĉan proleton. Ne insultu min pro tio, ĉar mi ne ordonas tion. Mi ankaŭ ne kulpas, kiam ĵurnalistoj aŭ verkistoj varmigas la kapojn de la homoj per daŭra ripetado pri mortigoj k stratbataloj. Mi estas tre bona homo k kiel eble plej evitus militojn. Se mi trovus landon, kie oni povus ekspluati ŝtalfabrikojn, petrolfontojn ktp., tiam mi ne aranĝus militojn, sed aĉetus ĉiujn fabrikojn en la ĉirkaŭantaj landoj; sekve la konkuranta lando nek povus vendi nek aĉeti varojn k pli malpli frue mi venkus sen mortigi eĉ unu homon. Tiam mi intertraktus kun la koncernaj gvidinstancoj k estus preta instali fabrikojn en la koncerna lando. En la *Moskva Revuo* aŭ aliaj gazetoj mi publikigus tion sub rubriko “Teknika helpo el eksterlando“[1]. Mi sendigus studentojn al la universitatoj de Berlino aŭ Prago aŭ *Vieno*, por ke ili studu fizikon, filmteatron ktp., ĉar mi ŝatas teknikan progreson. Konscie aŭ senkonscie ili ankaŭ helpus kaŝi miajn celojn antaŭ la popoloj. — Tiel mi agus k pensus, se mi estus riĉegulo.

Sed mi ne estas riĉegulo, mi nur estas laboristo; pro tio mi batalas senfruktan batalon kontraŭ komunismo por socialismo, aŭ inverse laŭ via plaĉo, por komunismo kontraŭ socialismo. Se komunistoj konvinkus min, tiam mi ja povus mortpafi socialistojn. Mi ankaŭ legas artikolojn pri senutilaj stratbataloj, tamen mi iras sur stratoj, eĉ kiam mi scias, ke ĉio estas preparita por mortpafi min. Mi strikas, kiam estas tempo por labori; mi laboras, kiam estas tempo por striki. Mi scias, ke en Sovetio estas la sama monsistemo kiel ĉe ni, tamen mi kredas, ke en Sovetio estas pli bone ol alie. Mi legas en *Moskva Revuo*, ke usonaj fabrikantoj instalis fabrikojn k liveras konstruplanojn por Sovetio, k kredas, ke tiuj ruzaj negocistoj faras tion pro la belaj okuloj de niaj sovetiaj Ge-k-doj. Mi ne ŝatas militojn, sed batalas kontraŭ pacismo. Mi scias, ke sen kanonoj, pafiloj k venengaso oni ne povas militiri, sed mi produktas kanonojn, pafilojn k venengason. Mi bone scias, ke ne *part*igita, sed nur unuiĝinta laboristaro venkos, sed aliĝas al iu *partio*. Mi bone scias, ke scio estas forta potenco, sed mi ne ekzercadas k plivastigas mian scion; mi nur blinde obeas al la ordonoj de miaj gvidistoj. Memstara pensado estas peniga afero (pro tio mi volonte ŝanĝus la artikolon “unu“ de la SAT-Statuto). Mi bone scias, ke ĉiu artikolskribinto deziras influi min por iu ajn celo, sed mi ne priatentas, kien oni celas per tiu aŭ alia artikolo. Mi konstatas, ke unu bato kontraŭ SAT venis el Moskvo k Berlino, k nun mi nur estas scivolema, ĉu la venonta bato venos el *Vieno* aŭ ĉu de tie oni nur volos deflankigi la atenton?!?

8384 (Schweinfurt).

[1] Vidu ekz. “Moskauer Rundschau“ (Moskva Revuo) de 24. nov. 1929.

Nur tiam vi rajtas paroli pri sukceso, kiam el via kurso rezultas aliĝoj por SAT kaj abonoj por “S-ulo“.

Por nia medito

Nacieco k internacieco ne estas kontraŭoj sin reciproke forpuŝantaj, ili kunapartenas kiel du polusoj, kiuj faras tuton nur per sia kunapartenco.

Berlina filozofo R. Muler-Frajenfels (germ R. Müller-Freienfels: Nationalismus und Internationalismus in der Erziehung, Schule und Wissenschaft, 1927, Heft 4, p. 129—139).

*

La socia realaĵo, la grupo konscianta pri si mem k sin trudanta al siaj membroj, la kolektiva konscienco objektiviĝanta per institucioj, per kutimoj, per ritoj, per kredoj, per manieroj k per vortoj, ricevas tiel la pezan heredon de ĉiuj religioj k de ĉiuj metafizikoj.

Laŭ *Durkhejm.*

*

La plej bonan servon, kiun oni povus fari al Dio, estus deklari, ke la ateismo estu deviga.

Engels.

*

Ĉio, kion oni ne diras kun pasia partieco, ne valoras mencion.

Geŭte (Goethe).

DISKUTEJO

Pri negroj, imperiismo k miskompreno

Mi ne kredis, ke mia artikoleto, aperinta en “S-ulo“ n-o 313, naskos ian diskuton. Ankaŭ nun mi ne volas ĝin komenci, sed nur klarigi la miskomprenon, kiu evidentiĝas el paroloj de SAT-anino 1380.

Antaŭ ĉio, mi absolute ne volis diri, ke imperiismo speciale malamegas negrojn, k en ĉiuj nunaj kapitalismaj landoj oni devas linĉi ilin, kiel en Usono. Mi nur konstatis la fakton, per ĝi ilustris mian konkludan tezon, sed tio ne estis klarigo pri la fakto. Sendube ne la imperiismo kreis la linĉojn en Usono, sed ĝi ne kontraŭbatalas ilin, ĝin ne interesas sennaciisma eduko de l' amasoj.

La indiko, ke francaj imperiistoj la fakton mem de linĉado en Usono faras agitilo kontraŭ Usono, ankoraŭfoje ilustras pravon de mia tezo. La imperiismo kreskigas en la kapoj de siaj sklavoj naciajn k rasajn superstiĉojn diverse. Se usona imperiismo lasas okazi linĉojn al negraj proletoj fare de la blankaj, do franca imperiismo inspiras al siaj proletoj malestimon k malamon por la usonaj “barbaroj“. Tie ĉi jam ne mortigo, sed humana sento servas por la sama ficelo — dividi k laŭbezone militigi diversnaciajn laboristojn.

Ne pri situacio de la negroj en la imperiisma mondo celis atentigi mia antaŭa artikolo, sed pri interna kontraŭeco de l' imperiismo. Objektive ĝi kreis grundon por apero de sennaciismo. Sed por plua ekzisto de l' imperiismo sennaciistaj proletoj ne estas dezirindaj, ĝi bezonas por sia politiko naciistajn laboristojn. Tial subjektive la imperiismo estas naciema. Ni, sennaciistoj, gvidate de nia klaskonscio devas batali kontraŭ tiu reakciema imperiismo. Kaj per tia batalo ni ne nur ne baros, sed akcelos al la “historia procezo“.

Grodnano.

TRA ESPERANTIO

AL LA MEMBROJ DE SAT!

Gek-doj! Baldaŭ finiĝos la jaro, k ni denove povas konstati, ke por 1930 ne repagis sian kotizon 2526 membroj aktivaj. Inter ili 1178 el Sovetio. Al ĉi lastaj ni kompreneble ne povas fari iun ajn riproĉon, ĉar ili mem ja ne kulpas, ke ili ne povis pagi la kotizon. Tamen la membroj "aktivaj" en aliaj landoj certe povis kotizi, se ili estus vere "aktivaj" membroj. Sed verŝajne tre supraĵe oni varbis grandan parton da membroj kiel "aktivaj" k hodiaŭ ili certe ne plu apartenas al la movado, eĉ nur ankoraŭ scias diri "bonan tagon", kiel tutan reston de la studo. Pro tio ni kredas, ke en 1931 la kategorio "aktiva membro" estos pli serioza ol dum la antaŭaj jaroj.

Pri la daŭro aŭ, ĝuste dirite, pri la valido de l' membreco regas ankoraŭ konfuzo. Ni jam multfoje spertis, ke malnovaj membroj, kiuj jam depost unu k pli da jaroj ne plu pagis sian kotizon, konsideras sin ankoraŭ kiel "aktivaj membroj". En la korespondado kun aliaj K-doj ili diligente uzas la malnovan SAT-matrikulon, por tiele ŝajnigi, ke ili estas fervoraj SAT-anoj. Estas tute kompreneble k kutimo en ĉiu organizo, ke iu, kiu ne pagas la kurantan kotizon, ne plu estas membro. Ankaŭ en SAT la membrokotizo validas de januaro ĝis decembro (dum kuranta jaro). Kun la jarfino (decembro) ankaŭ finiĝas la membreco, se tiu K-do ne jam renovigis la kotizon por la sekvonta jaro. Pro tio ni jam nun alvokas niajn membrojn pagi la kotizon por 1931. Per tio vi helpas al orda laboro en la Administrejo k evitas la malagrablan admonon.

En la n-o 311 de "S-ulo" ni jam publikigis la novan tarifaron por niaj membroj, tamen ni ricevis kelkajn demandojn, kiuj pruvis al ni, ke oni ne ĝuste komprenis la tarifon por aktivaj membroj. Pro tio ni denove klarigas ĝin, por ke nenia dubo restu:

a) **Aktiva membro.** — Estas aktiva membro, kiu pagis la kotizon por la jaro 1931, t. e. por Germanio ekz. 10,50 mk. g. Kompreneble, ĉi tiu sumo inkluzivas ankaŭ la *jaran abonon al "S-ulo"*, ĉar la kotizo por aktivaj membroj konsistas el la ĝisnuna kotizsumo plus la ĝisnuna jarabono al "S-ulo". La Administracio kompreneble rekomendas al aktivaj membroj, laŭeble pagi la tutan kotizon per unu fojo, ĉar tio ŝparigas multan tempon en la prilaborado de l' korespondajoj. Konsiderante la malbonan ekonomian situacion en multaj landoj, ni instalis en nia nova sliparo por ĉiu membro kontokarton, por facile povi kontroli la diversajn pagojn. Tiel ni pretas ankaŭ akcepti *partopagojn* de aktivaj membroj, kiuj povas okazi en neregulaj interspacoj, laŭ la financa povo de l' membro, ĝis la finpago por la tuta jarkotizo estas farita. La kotizmarko, kiu konsistas el flava papero kun nigra surpreso "Aktiva membro", estas liverata nur post finpago. La kotiza jaro daŭras de januaro ĝis decembro. Sekve, kiu nur pagis de oktobro 1930 ĝis septembro 1931, bonvolu ankoraŭ postpagi la lastan kvaronjaron t. e. de oktobro 1931 ĝis decembro 1931[1].

b) **Pasiva membro.** — Kotizo por pasivaj membroj restas la sama kiel antaŭe; ekzemple en Germanio 2.50 mk. g. Ĉiu pasiva membro ricevas Jarlibron de SAT, k ankaŭ la adreso aperos en ĝi. La membrolibreto estas sama kiel tiu de la aktivaj, nur la kotizmarko diferencas. Ĝi konsistas el verda papero kun surpreso "SAT-kotizmarko". Ĉiu pasiva membro povas fariĝi aktiva, pagante por la kuranta jaro la kotizon por aktivaj membroj. Se tiu membro ne deziras postliveron de la aperintaj gazetoj, ĝi povas deziri iun ajn alian objekton el nia propra libraro.

c) **Aliĝkotizo.** — Ĝin devas pagi ĉiu **nova**liĝanto al SAT, kiu ricevas kiel kvitancon ruĝan kotizmarkon kun surpreso "SAT-aliĝkotizo".

Ofte okazas, ke membroj perdas sian membrolibreton k simple postulas novan de la Administracio, sed forgesas pagi por ĝi. Sur la dua paĝo de l' membrolibreto, dua alineo, estas klare skribite, ke por perdiĝinta membrolibreto la organizo postulas la ekvivalenton de la aliĝkotizo. Bonvolu atenti tion, por eviti nenecesan korespondadon.

Adm.

[1] Aktivaj membroj, kiuj havas poŝt-abonon al "S-ulo" (gazetservo), estas petataj estonte rekte pagi al SAT, ĉar la kotizo ja entenas la abonon. Se aktivaj membroj ne pagas ĉe la administracio, estas neeble scii pri la pago k kontroli la sliparon.

Tarifaro de SAT

LANDO	Aliĝmono al SAT	Kotizo por: a) aktiva	b) pasiva	Sennaciulo	La Nova Epoko	por membroj
Argentino, pes.	0,40	6,50	1,90	6,—	3,—	2,—
Aŭstrio, ŝil.	0,50	13,—	3,75	12,—	5,—	4,—
Belgio, belg.	0,50	13,—	3,—	12,—	4,—	3,—
Brazilio, milr.	1,—	20,—	5,—	18,—	7,—	5,—
Britio, ŝil.	0,50	10,50	3,—	9,—	4,—	3,—
Bulgario, lev.	10,—	260,—	65,—	250,—	150,—	100,—
Ĉeĥoslovakio, kr.	3,—	65,—	15,—	60,—	25,—	20,—
Danio, kr.	0,50	10,—	2,50	10,—	4,—	3,—
Estonio, kr.	0,25	8,50	1,80	8,—	3,—	2,50
Finnlando, mk.	4,—	85,—	18,—	80,—	30,—	25,—
Francio, fr.	2,50	45,—	12,50	40,—	18,—	15,—
Germanio, mk.	0,50	10,50	2,50	9,—	4,—	3,—
Hispanio, pes.*						
Hungario, peng.	0,50	10,50	2,50	10,—	5,—	4,—
Japanio, jen.	0,40	6,—	2,—	5,—	2,50	2,—
Jugoslavio, din.	6,—	130,—	60,—	120,—	45,—	40,—
Latvio, lat.	0,50	12,—	2,50	10,—	4,—	3,—
Litovio, lid.	1,—	20,—	5,—	18,—	8,—	6,—
Nederlando, guld.	0,30	6,50	1,60	6,—	2,50	2,—
Norvegio, kr.	0,50	10,—	2,50	9,—	4,—	3,—
Polio, zlot.	0,80	16,—	4,—	15,—	7,—	5,—
Portugalio, esk.	2,—	45,—	10,—	40,—	15,—	12,—
Rumanio, lej.	15,—	360,—	65,—	350,—	150,—	120,—
Sovetio, rubl.	0,25	5,25	1,25	4,50	2,—	1,50
Svedio, kr.	0,50	10,—	2,50	9,—	4,—	3,—
Svisio, fr.	0,60	13,—	3,—	12,—	5,—	4,—
Usono, dol.	0,25	3,25	1,25	2,50	1,50	1,—

Ĉiuj ne cititaj landoj pagu laŭ la tarifo por Germanio.
Aktivaj membroj ricevas la oficialan organon de SAT (S-ulo) senkoste.

* Pro inflacio ni petas pagi laŭ la franca tarifo.

POR KOMPRENI LA INSIDON KONTRAŬ SAT

"Denver, Kolorado, Usono, 24. julio 1930.

Al Plenum-Komitato de SAT, 23 rue Boyer, Parizo.

Karaj Kamaradoj:

Mi volas raporti al vi jene: K-do Barta (8207), SAT-peranto en tiu ĉi urbo sciigis al mi, ke li dum iom da tempo instruadis nian lingvon al iu s-ro Wasserman, kiu loĝas ĉi tie. Wasserman jam fariĝis nova esperantisto. Li povas jam skribi leteron pli-malpli bone. Li pensadis SAT-aniĝi baldaŭ k li estis preskaŭ preta fari tion, sed lastatempe li ricevis leteron de K-do Oho-

liav (12 824) ĉe Novjorko, kiu ŝanĝis tiun intencon. La Novjorka K-do per la letero diris al Wasserman, ke li ne ankoraŭ aniĝu al SAT ĝis post la 10-a Kongreso en Londono, ĉar estos granda ŝanĝo. Li diris, ke jam ekzistas sekreta organizo en SAT, kiu volas superregi al SAT k se ĝi ne povos fari tion ĉe la kongreso, ke tiuokaze ĝi provos dividi al SAT je du partoj. Pro tiu letero Wasserman ne ankoraŭ volas SAT-aniĝi. K-do Barta legis la tutan leteron.

Mi tre bedaŭras, ke tiu ĉi raporto ne alvenos en Parizo ĝis antaŭ la kongreso.

Kamarade via

J. M. K e r r , Konsilanto por la 17-a horzono.“

*

La Kontrol-Komitato ricevis el Moskvo la rusan tekston de la jam fama Protokolo de C.K. de S.E.U. k tradukigis ĝin francen de profesoro pri rusa lingvo en Bruselo. Por ke ĉiu K-do akiru la firman konvinkon, ke la klarigoj donitaj de la C.K. de S.E.U. estas nur lertaj elturniĝoj por erarigi la simplanimulojn, ni publikigas ĉi sube tiun tekston, kiu montras tre klare, ke temas pri n o v a organizo (organizoTaĵo) k ne pri “organizado“:

“Prendre toutes les mesures pour qu'en 1931 une assemblée Internationale des Esperantistes Révolutionnaires soit réunie à Moscou pour la formation d'une **nouvelle** *organisation révolutionnaire.“*

Kiel sciiĝas la letero, kiun ni publikigas pli supre, la organizo jam kaŝe ekzistas: ĝi cetere estas simple I.K.E.F. (Internacia Komunista Esperantista Frakcio) k ĝi celas daŭrigi en SAT sian subfosan laboron ĝis aŭgusto 1931 . . .

TRA LA MOVADO
KRONIKO

GERMANIO. Naumburg-Saale. Kurso por junsocialistoj. 10 lern. *München.* Estas malfermitaj 5 novaj kursoj de la soc. grupo. — *HUNGARIO. Budapest.* Dekjaran jubileon de sia ekzisto festos la 2-a grupo de Hung. Esp. Soc. Lab. la 15/16. nov. per jubilea membrokunveno k festvespero. La grupo havas 74 anojn. — *LITOVIO. Radviliškis.* K-do 12 868 estas juĝita antaŭ tribunalo je 29. 10. pro aparteno al SAT k posedo de SAT-literaturo, laŭ denunco de iu nomata Borkaŭskas. Pri la verdikto ĝis nun ne atingis nin sciigo. — *SOVETIO.* La Moskva radiostacio VCSPS (Solanka 12, Dvorec Truda) disaŭdigos ĉiusabate (15, 22, 29.) de 21.30 ĝis 22.30 laŭ MET. (Komp. noton en n-o 315, p. 24.)

ĈE LA NEŬTRALULOJ

Responde al petskribo de laborunuiĝo de Berlinaj instruistoj scipovantaj esp-on la lernejа estraro en Berlino decidis enkonduki esp-on en 25 popollernejoj (elementaj). La kursoj daŭros provizore ĝis marto 1931 k komenciĝas sen prokrasto.

*

La esp-ista societo de Rahovo (Bulgario) subskribis kontrakton kun la urbestraro, laŭ kiu ĝi havas societan posedrajton je insulo en Danubo (sennoma, aperinta antaŭ 12 ĝis 15 jaroj, kiu ampleksas preskaŭ 200 hektarojn) dum 20 jaroj k rajtas konstrui sur ĝi propagandan ferkolonon tursimilan. La urbestraro oficialigis la nomon de tiu insulo “Esperanto“. En *Bratislava* (Ĉeĥoslovakio) strato estas nomata laŭ d-ro Zamenhof.

*

La 3-a Sudamerika Kongreso de Turismo (Rio de Janeiro, sept.) rekomendis publikigon de gvidlibroj k flugfolioj en esp-o.

RECENZEJO

N. Buĥarin, Financa kapitalo en la papa mantelo. Moskvo 1930. Eldonita de Komfrakcio de SEU. Tradukis SEU-ano 50/212. 32 pĝ. Formato 10,5×15 cm. Prezo: 20 kop. Havebla ĉe R. Lerchner, Colmstr. 1. Leipzig O 27.

Tiu broŝuro el la serio “Komunista Biblioteko“ estas pamfleto de l' konata kom. teoriisto kontraŭ la papa regado, kvazaŭ respondo al la krucmilitiro de l' papo kontraŭ Sovetio. Post mallonga resumo pri la “kristanaj“ agoj de l' diversaj papoj tra la jarcentoj, li karakterizas la politikon de l' nuna papo kiel aktive kontraŭrevolucian. — La lingvo estas bona; la neologismo “rara“ (= malofta) estas malnecesa.

“Rot Front!“ (Ruĝfronto) 40 pĝ. Form. 12×17. Kievo 1929. Spertoj pri internacia laboro de Petrovka urbparta organizo de ukraina kom. junularo. Dediĉita al 10-jara jubileo de Kom. Junulara Internacio. Eldonis supra loka organizo. *Ukrainlingva.* La priskribita laboro farita estas plejparte *peresperanta.* Letera faksimilo ktp. propagandas por esp. La konata decido de l' C. K. de ukrainiaj junkomunistoj pri esp. estas i. a. represita. Tre bona maniero por varbi por nia afero!

Der Mensch und sein wirtschaftliches Zusammenleben in Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft. (La Homo k lia ekonomia kunvivado en estinto, estanto k estonto.) Th. Reese, *Hamburg,* Billh. Neuedeich 173. Prezo: 2 mk. g. 79 pĝ. Form. 13×21.

Germanlingva broŝuro pritraktanta en nescienca maniero div. kulturtaskojn laŭ socialisma koncepto; ĝi donas, sen profunda pristudo, por ĉia problemo ian definitivan solvon.

Charles Boussinot, Les Meskines (La Meskinoj = nordafrikaj ekspluatatoj). Form. 11×18 cm. 344 pĝ. Prezo: 15 fr. Eld. Librairie du Travail, 17, rue de Sambre & Meuse, Paris (10). Franclingva.

Victor Serge, Vie des Révolutionnaires (Vivo de revoluciuloj). Form. 14×19 cm. 30 pĝ. Prezo: 1 fr. Eld. Librairie du Travail, 17, rue de Sambre & Meuse, Paris (10). Franclingva.

L. Trotzky (Trocki), *La “troisième période“ d'erreurs de l' Internationale Communiste* (La “tria periodo“ de eraroj de l' Komunista Internacio). Form. 11×18 cm. 64 pĝ. Prezo: 3 fr. Eld. Librairie du Travail, 17, rue de Sambre & Meuse, Paris (10). Franclingva.

Alf. Miguel, L'Espagne, sa prochaine révolution (Hispanio, ĝia proksima revolucio). Form. 12×17 cm. 80 pĝ. Prezo: 5 fr. Eld. Editions Réalistes, 17, Montagne de la Cour, Bruxelles. Franclingva.

NIA POŜTO

13 813. — Ni volonte akceptas vian proponon rilate al desegnoj; sendu al ni por ekzameno.

KORESPONDADO

AŬSTRIO

K-do Alois Pichler (tramisto), Zierleitengasse 33, *Wien, 18/4,* kĉl, pri ĉ. temoj.

FINNLANDO

“Filatelia“, *Raisio,* interŝ. PM pogrande 200—500 pecoj. Ne sendos unue!

GERMANIO

K-do, loĝanta en saksa ercmontaro koresp. kĉl. Adr.: Fritz Weber, Ziegelstr. 101, d., *Crottendorf i. Erzgebirge.*

K-do Fritz Bosse, Moosgarten 31, *Nowawes,* komisiito de l' “Ruĝa Helpo“ koresp. kĉl, L, PK.

K-do Johann Berger (fervojisto), *Rothenbach 135,* Kr. Landeshut i. Schlesien, kĉl, pri ĉ. temoj, L, PK, PI.

K-do Willy Knauss b. B. E. W., Moltkestr. 13, I, *Neu-Ulm/Donau,* kun sportuloj ĉl.

K-do Ernst Müller, Maxgasse 1, *Neu-Ulm/Donau,* kun junaj socialistoj.

K-do Kurt Schmeisser, Am Bahnhof 61-c, *Dahlen/Sa.,* PM, kĉl, precipe kun Sovetio. Ĉiam resp.

HISPANIO

Por ekspozicio. — K-doj, bonvolu sendi el ĉiaj esp-ajoj k lernejaj infanlaboroj al: Esp. Grupo, *Baracaldo.* Ni rekompencos!

HUNGARIO

K-do Georgo Vereska, Guttenberg-u. 3, *Békéscsaba, IV,* kĉl, pri ĉ. temoj.

NEDERLANDO

K-do B, S. Kopuit, Grensstr. 20-B., *Amsterdam,* kĉl, pri ĉ. temoj, L, PI.

SOVETIO

K-do Egoŝ Poliŝĉuk, Krasnoarmejskaja 84/5, *Kiev,* Ukrainio, kĉl, pri politiko, arto, kino k sporto, L, PK, PI, gaz. Resp. garantiata.

SUD-AFRIKO

Adresŝanĝo. — K-do David Dambe, 209-B., Main Street, *Johannesburg* (stratŝanĝo). *Ne dez. korespondadi!*

ENHAVO

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)